

PROJEKTAS TUBIDU – „VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR PILIETINĖS VISUOMENĖS STIPRINIMAS KOVAI PRIEŠ TUBERKULIOZĖS EPIDEMIJĄ TARP PAŽEIDŽIAMŲJŲ GRUPIŲ“

Higienos institutas 2011–2014 m. vykdė projektą „Visuomenės sveikatos priežiūros ir pilietinės visuomenės stiprinimas kovai prieš tuberkuliozės epidemiją tarp pažeidžiamųjų grupių“ (angl. *Empowering public health system and civil society to fight tuberculosis epidemic among vulnerable groups*, TUBIDU). Projekto finansavimo ir administravimo sutartis Nr. 11-7.2-4/593 su Estijos nacionaliniu sveikatos plėtros institutu pasirašyta 2011 m. gruodžio 21 d., projekto trukmė – 36 mėnesiai. Projektas buvo finansuojamas Europos Komisijos, Europos sveikatos ir vartotojų vykdančiosios agentūros (angl. *Executive Agency for Health and Consumers*, EAHC) lėšomis ir įgyvendinamas kartu su partneriais iš kitų Europos Sąjungos šalių – Latvijos tuberkuliozės fondu, Suomijos nacionaliniu sveikatos ir gerovės institutu, Rumunijos nevyriausybine organizacija „Angel Appeal“, Estijos nevyriausybine organizacija „Žmonių, gyvenančių su ŽIV, tinklas“ ir Bulgarijos nevyriausybine organizacija „Dose of Love“.

Pagrindinis projekto tikslas – prisidėti prie pažeidžiamųjų grupių tuberkuliozės epidemijos prevencijos. Projekte numatytomis veiklomis buvo siekiama stiprinti bendradarbiavimą tuberkuliozės, švirkščiamųjų narkotikų vartojimo ir ŽIV prevencijos srityse, nustatyti ir aprašyti pagrindines kliūtis, su kuriomis susiduria švirkščiamųjų narkotikų vartotojai ir užsikrėtusieji ŽIV / sergantieji AIDS, gaudami su tuberkuliozės infekcija susijusias sveikatos priežiūros paslaugas, didinti švirkščiamųjų narkotikų vartotojų ir žmonių, užsikrėtusių ŽIV / sergančių AIDS, sąmoningumą tuberkuliozės ir ŽIV prevencijos, gydymo bei priežiūros klausimais, gerinti bendruomeninių organizacijų ir sveikatos priežiūros įstaigų specialistų supratimą apie tuberkuliozę ir ŽIV.

Projekto metu 61 specialistas, dirbantis Lietuvos bendruomeninėse organizacijose, sveikatos priežiūros įstaigose, socialinių paslaugų centruose, dalyvavo

tarptautiniuose ir vietiniuose mokymuose bei stažuotėse įstaigose, dirbančiose su rizikos grupės asmenimis ir tuberkuliozės srityje projekto partnerių šalyse. Mokymų metu siekta suteikti daugiau informacijos apie tuberkuliozę, ŽIV / AIDS ir gretutines infekcijas, jų plitimo būdus, prevencijos ir pagalbos galimybes darbuotojams, tiesiogiai dirbantiems su pažeidžiamosiomis grupėmis. Su mokymų dalyviais aptarti naujų tuberkuliozės atvejų aptikimo ir išaiškinimo metodai, pristatyti atvejo vadybos modeliai. Labiausiai specialistus dominusios temos buvo tuberkuliozės atvejų išaiškinimas ir valdymas, klientų motyvavimas, sektorių bendradarbiavimas. Projekto pabaigoje, atsižvelgus į vykdytų mokymų patirtį ir dalyvių išsakytus poreikius, parengta tolesnių mokymų programa.

Įgyvendinant projektą atlikti trys tyrimai, skirti švirkščiamųjų narkotikų vartotojų ŽIV ir tuberkuliozės paplitimui, galimiems rizikos veiksniams ir paslaugų prieinamumui nustatyti. Vertinant ŽIV ir tuberkuliozės plitimo rizikos veiksnius, rezultatai parodė tokias tarpusavyje susijusias grėsmes, kaip kasdienis ir rizikingas narkotikų vartojimas bei rūkymas, dažnas įkalinimas, nuolatinis skurdas, išsilavinimo stoka, gyvenimas didelėse grupėse, gyvenamosios vietos kaita. Tyrimo metu nustatytos ir specialistų, dirbančių ŽIV / AIDS ir tuberkuliozės srityje, turimos žinios apie tuberkuliozę ir ŽIV, taip pat išskirtos esminės problemos gaunant sveikatos priežiūros paslaugas, susijusias su ŽIV / AIDS ir tuberkulioze.

Projekto metu parengta ir išplatinta mokomoji ir informacinė medžiaga tuberkuliozės tema. Taip pat pagal *Delfi* (ekspertų) metodologiją visų projekto partnerių šalys parengė rekomendacijas, skirtas bendruomeninėms organizacijoms, dirbančioms su švirkščiamųjų narkotikų vartotojais. Rekomendacijose pateikta informacija apie tuberkuliozę, jos

perdavimą, rizikos grupes ir veiksnius, jos diagnozę, gydymą, prevenciją, atvejo vadybos tuberkuliozės gydymo metu poreikį. Plačiau aprašoma, kaip turėtų vykti intensyvi tuberkuliozės atvejo paieška, kaip galima prisidėti prie kontaktų sekimo, kaip svarbu asmenį, kuriam įtariama tuberkuliozė, nusiųsti į sveikatos priežiūros įstaigą.

Lietuvos ir kitų šalių specialistams dalyvavimas projekto veiklose buvo puiki galimybė įgyti naujų kompetencijų ir patobulinti esamas žinias tuberkuliozės prevencijos srityje, pasidalyti gerąja patirtimi ir

pagerinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą. Tikimasi, kad atlikti tyrimai ir parengti leidiniai bus naudingi ir prisidės prie tuberkuliozės prevencijos užtikrinimo. Daugiau informacijos apie projektą ir jo metu parengtus leidinius pateikiama Higienos instituto ir Estijos nacionalinio sveikatos plėtros instituto interneto svetainėse: <http://www.hi.lt>, www.tai.ee/en/tubidu.

Rūta Markevičė
Higienos instituto

Visuomenės sveikatos technologijų centras

TUBIDU leidiniai

